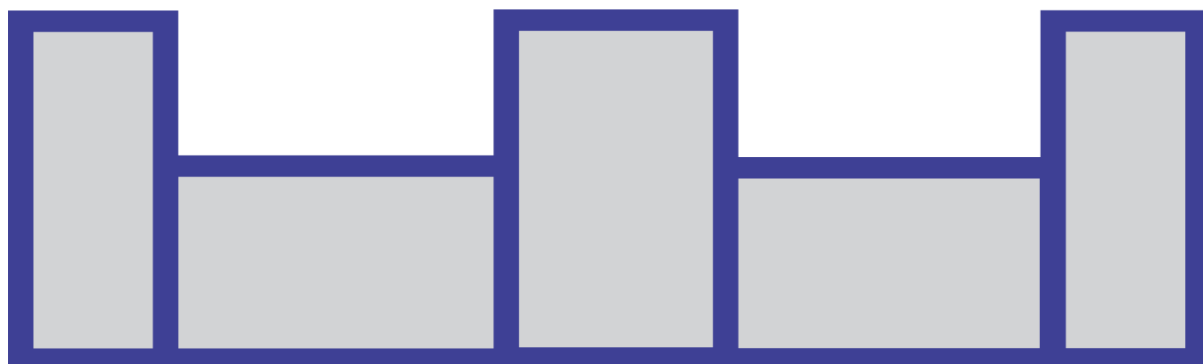

**ВТОР ИЗВЕШТАЈ ОД МОНИТОРИНГ НА
МЕДИУМСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА РАБОТАТА НА
СОБРАНИЕТО**

СОБРАНИЕТО ПОД ЛУПА

**Засилување на политичката дебата
и делиберативниот дискурс**

ОКТОМВРИ 2014

ИЗВЕШТАЈ ОД МОНИТОРИНГОТ НА МЕДИУМСКОТО ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА РАБОТАТА НА СОБРАНИЕТО

(ОКТОМВРИ 2014)

Институтот за демократија „Социетас Цивилис“ – Скопје (ИДСЦС) и Институтот за Источна и Централна Европа и Балканот (ИЕКОБ) почнувајќи од јуни 2014 до март 2015 година го следат нивото на квалитет на дебатата во Собранието и известувањето на медиумите за работата на пратениците. Мониторингот се одвива во рамките на проектот „Собранието под лупа, засилување на политичката дебата и делиберативниот дискурс“ финансиски поддржан од Европската Унија. Во текот на периодот на мониторинг ќе бидат изготвени десет месечни извештаи за квалитетот на дебатата во Собранието и за медиумското известување. Пред вас е вториот извештај кој се однесува на известувањето на 10 национални медиуми, во периодот од 1 – 31 октомври 2014.

Целта на мониторингот е на емпириски начин да се дојде до сознание во која мера медиумите се дел од процесот на делиберација во општеството при создавањето на јавните политики, односно во која мера на пошироката јавност и ги пренесуваат аргументите изнесени во собраниските расправи.

По секој мониториран месец јавноста ќе биде информирана преку извештаи за клучните наоди од мониторингот на медиумите и од дебатата во Собранието.

A. РЕЗИМЕ

Клучните наоди во Вториот извештај од мониторингот на медиумите се дека во набљудуваниот период, од 1 до 31 октомври, весниците и телевизиите доминантно го споменуваат Собранието во контекст на пошироките политички случувања, враќањето на пратениците на ДПА во Собранието, бојкотот на опозицијата предводена од СДСМ и процедурата за одземање на мандатите на избраните опозициски пратеници. Значително помалку се информирало конкретно за дебатите и изнесените аргументи на пленарните и комисиските седници.

Со ова, јавноста во многу мал дел е информирана за голем дел од случувањата во Собранието кои се однесуваат на темите кои ги разгледуваат пратениците и аргументите кои се изнесуваат на седниците во прилог или против законските решенија.

Весниците многу повеќе отколку телевизиите објавувале информации во кои се споменува Собранието.

Како извор на информации, во врска со Собранието, најчесто се јавуваат пратеници, но забележително е што поголемиот дел од текстовите и прилозите, во овој период, содржат изјави или ставови само на една политичка опција. Притоа, во поголем дел од текстовите со кои е претставена само една политичка опција, извори се активни пратеници или избрани

пратеници од опозициски партии, а во помал дел се пратеници од партиите од владејачкото мнозинство.

Б. МЕТОДОЛОГИЈА НА ИСТРАЖУВАЊЕТО

Мониторингот на медиумите опфаќа следење на објавените информации во 10 национални медиуми во кои се спомнуваат пратениците и Собранието. Следењето ги опфаќа текстовите објавени во шест дневни весници од кои четири на македонски и два на албански јазик. Од телевизиските прилози се следат објавените информации на централните информативни емисии на четири национални телевизии од кои две се на македонски, а две на албански јазик. Со мониторингот се опфатени следните медиуми:

Весници

- Дневник
- Утрински весник
- Вечер
- Слободен печат
- Коха
- Лајм

Телевизии

- Сител
- Телма
- Алсат-М
- МРТ2 програма на албански јазик

Во наведените медиуми се следат и анализираат информациите во кои се спомнеуваат Собранието, пратениците и законодавната постапка. Притоа, во истражувањето, како пратеници од опозиција се сметани и припадниците на опозициските партии кои на последните парламентарни избори добија мандати, но одлучија да не ги прифатат. Во секој поединечен текст и телевизиски прилог се анализираат главните елементи односно жанрот, фокусот на информацијата, видот, бројот, страната и јавноста на изворите.

В. ПОЛИТИЧКИ КОНТЕКСТ

Согласно Уставот и Изборниот законик, Собранието ја има законодавната власт и е составено од 123 пратеници. Сто и дваесет пратеници се избираат на пропорционални изборни листи за мандат од четири години, а тројца пратеници се избираат од три изборни единици во странство. На последните парламентарни избори, одржани во април 2014 година, партијата Внатрешна македонска револуционерна организација – Демократска партија за македонско национално единство (ВМРО-ДПМНЕ) освои 61 пратеник, а нивниот коалициски партнер со кој ја формираат владата, ДУИ, освои 19 пратеници. По еден пратеник во Собранието освоија партиите на Граѓанска опција за Македонија (ГРОМ) и Национална демократска преродба (НДП).

Во текот на мониторингот во октомври, пратениците од најголемата опозициска коалиција предводена од Социјалдемократскиот сојуз за Македонија (СДСМ), која на изборите освои 34 мандати, ја бојкотираат работата на Собранието¹ освен тројцата пратеници кои ги прифатија мандатите. По 26 август кога дојде до инцидент на седница на Комисијата за финансии и буџет, Собранието го бојкотираа и седумте пратеници на опозициската Демократската партија на Албанците² (ДПА). ДПА го заврши бојкотот на Собранието и од 20 октомври нејзините пратеници повторно се вклучија во работата на Собранието.

Г. НАОДИ ОД МОНИТОРИНГОТ

Овој извештај ги опфаќа објавените новинарски информации кои се однесуваат или ја допираат работата на Собранието во периодот од 1 до 31 октомври. Анализирани се вкупно 103 новинарски текстови и прилози објавени во весниците и на телевизиите. Од нив според:

- тип на медиум: 85 % се во весници, а 15% на телевизији
- јазик: 78% се објавени во медиуми на македонски, а 22% на албански јазик
- од текстовите објавени во печатени медиуми, 81% се објавени во весници на македонски, а 19% во весници на албански јазик
- од прилозите на телевизиите, 60% се објавени на македонски, а 40% на албански јазик

¹ Опозициските пратеници Роза Топузовска Каревска од Либерално демократската партија, Солза Грчева и Љубица Буралиева од СДСМ одлучија да ги прифатат пратеничките мандати освоени на изборите и покрај одлуката на опозициската коалиција за бојкот на работата на Собранието.

² ДПА по одржувањето на Централното собрание на партијата одржано на 18 октомври одлучи да се врати во Собранието. Пратениците на ДПА од 20 октомври повторно учествуваат во работата на Собранието.

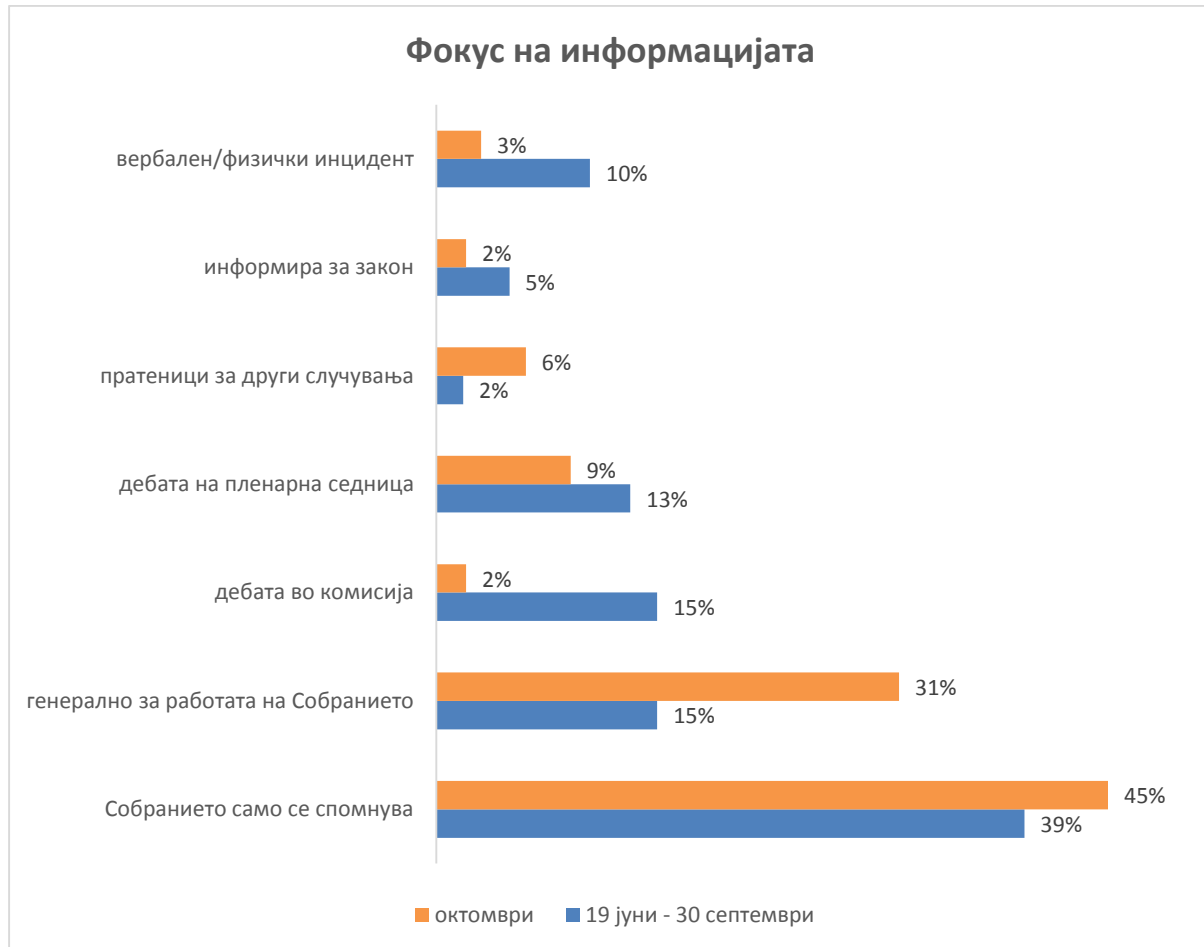
I. ЖАНР НА ИНФОРМАЦИИТЕ

Новинарските информации според жанровските карактеристики во најголем дел, 50%, биле структурирани како извештаи, односно само информираат за настаните поврзани со Собранието. Од мониторираните текстови и прилози, 20% се статии, односно имаат информативни и аналитички елементи при известувањето за настанот, 25% се основни вести во кои има кратка информација од настан и 5% се анализи и коментари на одредени случувања. Тоа во однос на претходниот мониториран период е намалување на бројот на извештаите и зголемување на бројот на кратки вести во кои има само основни информации за настанот.

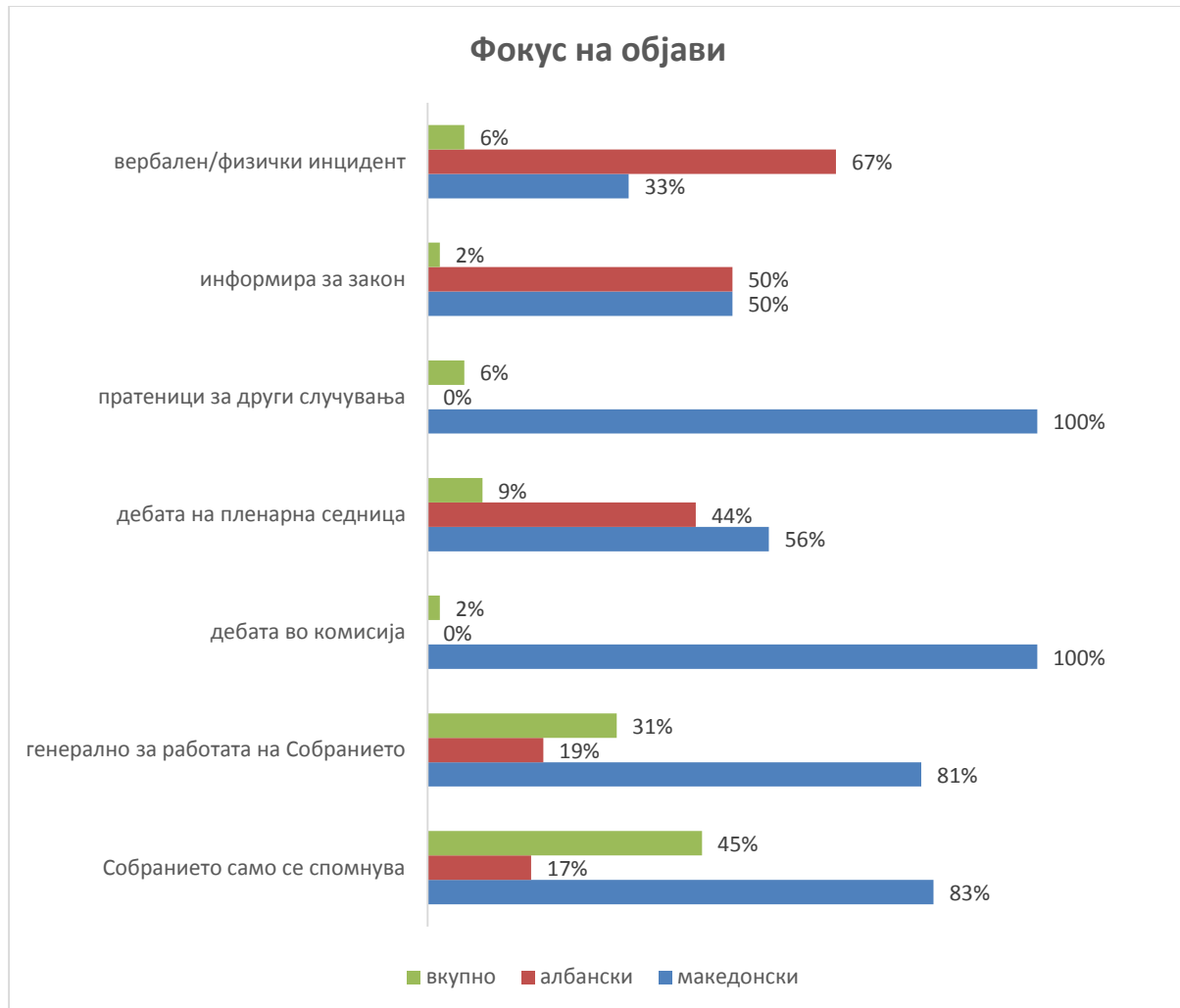
II. ФОКУС НА ТЕКСТОВИТЕ И ПРИЛОЗИТЕ

Мониторингот на објавените содржини во медиумите покажува дека во 45% од објавените текстови и прилози во октомври Собранието само се споменува, додека самата содржина на информациите не се однесува на конкретни случувања во законодавниот дом или работата на пратениците. Тоа е за 6% повеќе од минатиот мониториран период (19 јуни -30 септември). На второ место со 31% се текстовите и прилозите кои се однесуваат генерално на работата на Собранието, што е за 16% повеќе отколку во минатиот мониториран период. За сметка на зголемувањето на објавените информации од овие две категории во октомври во мониторираните медиуми се намалил бројот на објавените информации кои се однесуваат на дебата и аргументите изнесени на собраниските седници. Такви биле само 11% од информациите за разлика од 28% од минатиот период. Податоците од анализата укажуваат дека во октомври Собранието најчесто е споменувано во контекст на актуелните случувања меѓу најголемите политички партии во државата, поточно, во контекст на бојкотот на опозицијата и почнувањето на постапката за одземање на мандатите на избраните пратеници од опозицијата кои не ги прифатија мандатите.

Притоа, може да се забележи дека медиумите на македонски јазик во овој период генерално повеќе објавувале информации во кои Собранието само е спомнато или информации кои се однесувале генерално на работата на законодавниот дом. Медиумите на албански јазик пак почесто објавувале информации кои се однесуваат на инцидентот³ во Собранието, кој се случи на 26 август.

³ Повеќе информации за инцидентот се опфатени во Вториот извештај од мониторингот на квалитетот на дебатата во Собранието (август-септември) http://www.idscs.org.mk/images/parliament-watchdog/VTOR_IZVESTAJ_SOBRANIE_avgust-septemvriMK.pdf

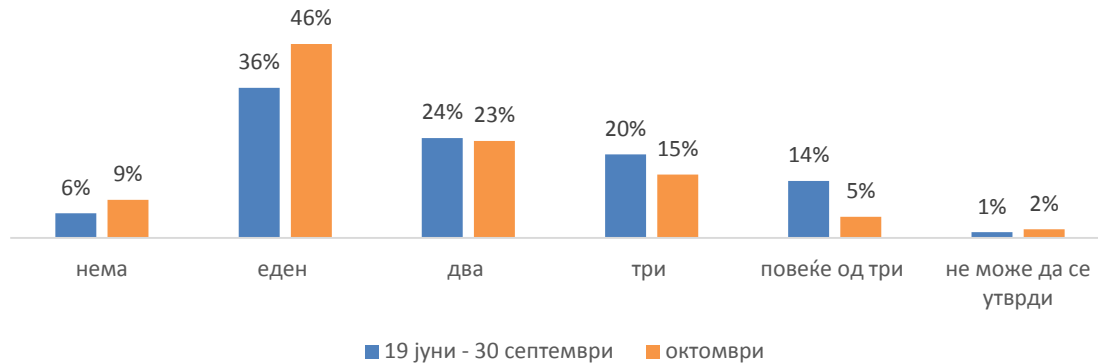

III. БРОЈ И СТРАНА НА ИЗВОРИ

Во мониторираните текстови и прилози во октомври опаднал бројот на извори кои биле консултирани при изработката на информациите споредено со претходниот мониториран период (јуни-септември). Во 46% е консултиран еден извор, во 23% два, во 15% три, а повеќе од три извори имало во 5% од текстовите и прилозите. Во 9% од објавените содржини нема извори.

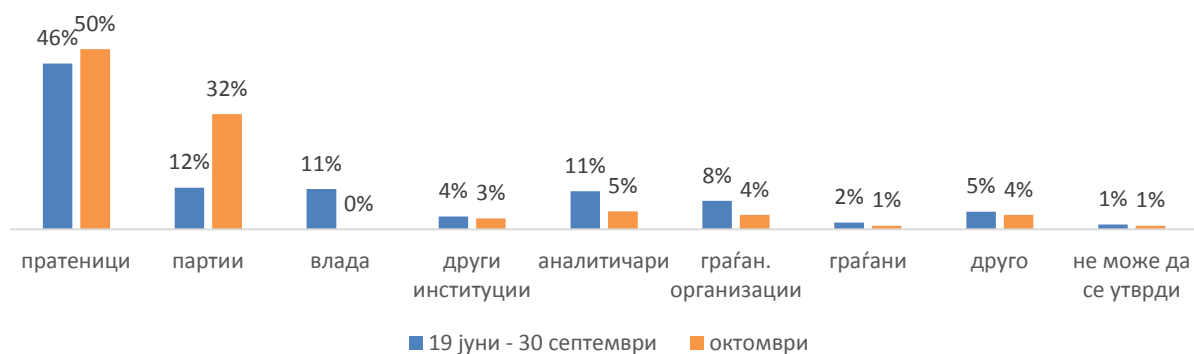

Број на консултирани извори во текстот

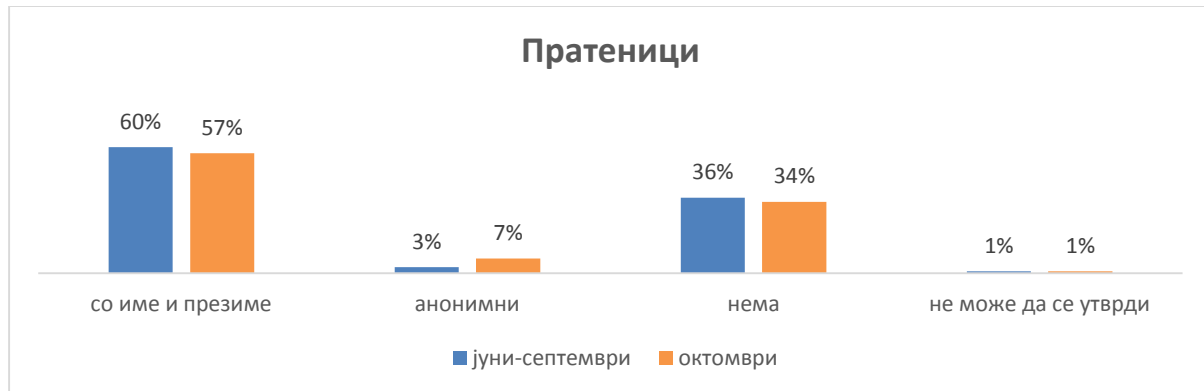
Забележливо е дека во најголем дел во текстовите и прилозите кои се однесуваат на Собранието најчести извори се пратениците, односно такви се цитираните или консултираните извори во 50% од случаите. Притоа, треба да се земе предвид дека во мониторингот како пратеници се забележуваат и изворите кои се избрани пратеници, односно членови на опозициските партии кои освоија мандати на последните парламентарни избори, но досега не ги прифатија мандатите. Втор извор по број или 32% се политички партии кои коментирале случувања поврзани со Собранието, што е за цели 20% повеќе отколку во минатиот мониториран период. Промена има и во тоа што во мониторираните содржини на медиумите во октомври не е забележана информација во која се споменува Собранието, а во која како извори се консултирани членови на Владата. Во претходниот мониториран период такви беа 11% од изворите. Исто така, во октомври поретко се консултирани или пренесени извори од граѓански организации и аналитичари од образовни институции, за разлика од претходниот период.

Извори

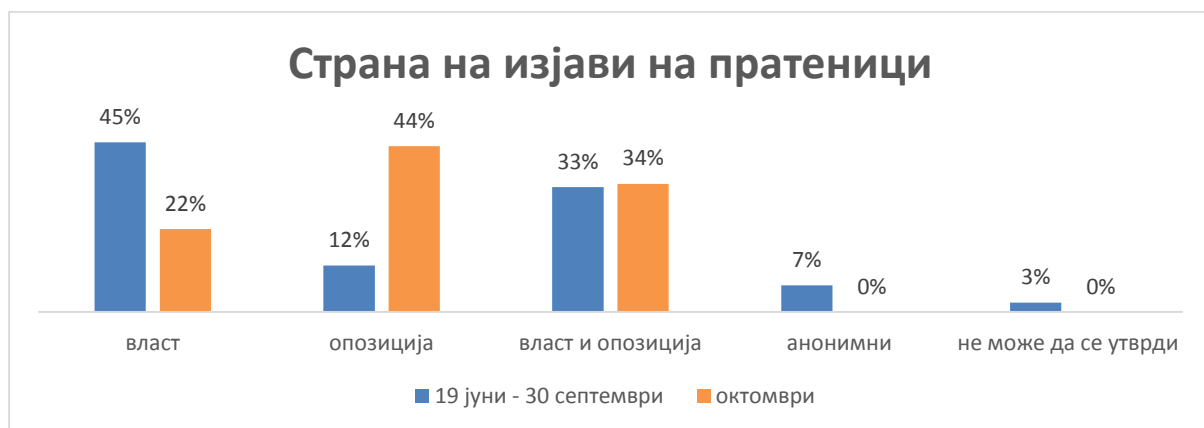

Пратеници со име и презиме како извори на информациите се посочени во 57% од објавените содржини во медиумите кои се однесуваат на Собранието. За разлика од претходниот мониториран период, во октомври, се зголемил процентот на објавени информации во кои е назначено дека изворите се пратеници, но нивниот идентитет не е објавен.

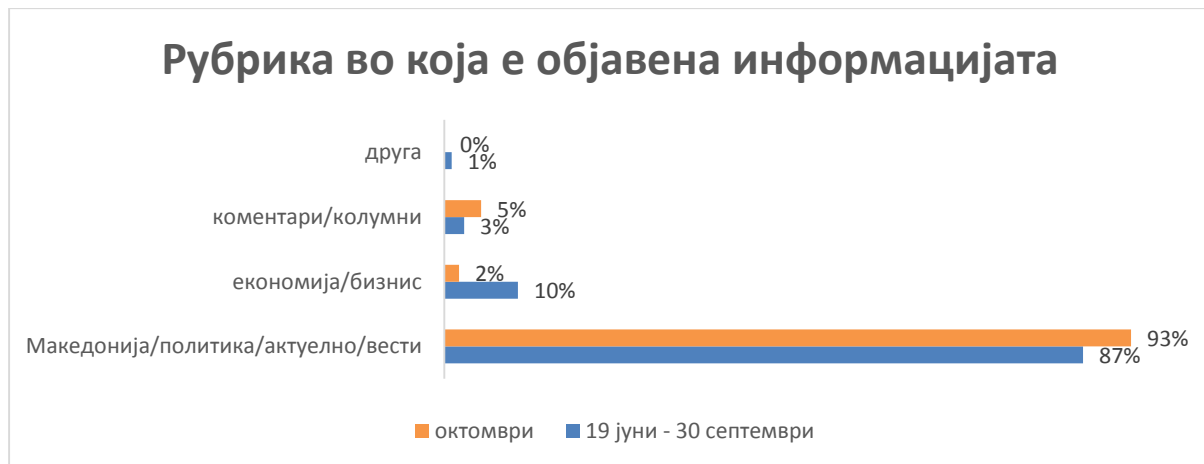
Ако се анализира според тоа на која политичка опција припаѓаат пратениците, кои како извори биле консултирани во новинарските текстови и прилози, произлегува дека медиумите во октомври во 66% од случаите консултирале извори од само една политичка страна. Притоа, овој пат ситуацијата е обратна споредено со претходниот мониториран период (јуни-септември). Медиумите почесто објавувале информации во кои се цитираат или пренесуваат изјави и ставови на активни или избрани пратеници од опозицијата, отколку од владејачкото мнозинство. Во текстовите и прилозите во кои се консултирани пратеници во 44% биле само припадници на опозицијата, во 22% само на партии од владејачкото мнозинство, а во 34% биле консултирани или пренесени ставови на пратеници и на власта и на опозицијата. Овој пат во мониторираните информации не се забележани случаи во кои не е посочено на која политичка опција припаѓаат изворите пратеници за разлика од 7% во минатиот период.

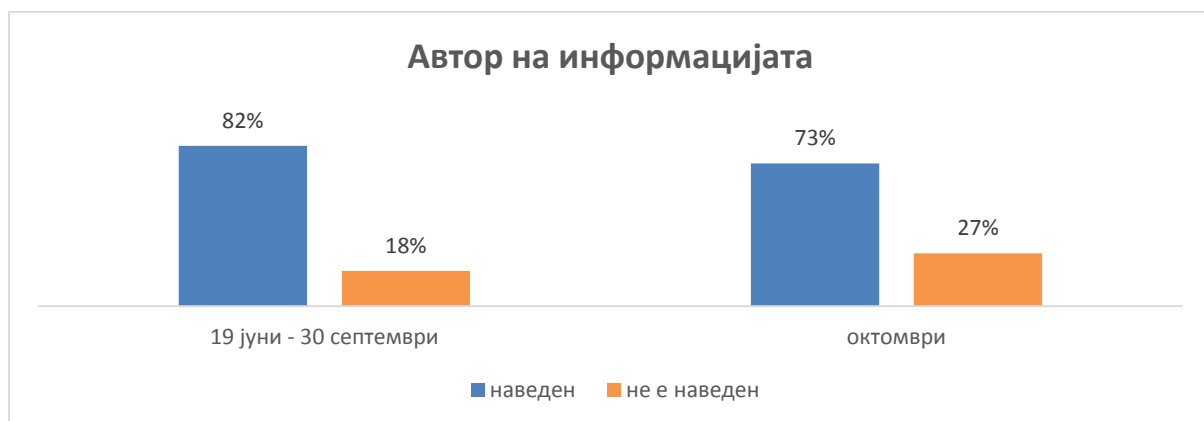

IV. РУБРИКА

Според податоците од мониторингот, 39% од текстовите и прилозите во кои е опфатено Собранието биле најавени на насловните страници на весниците или во генералната најава на вестите во телевизиските дневници, а 61% не добиле такво место. Во однос на рубриците, овие информации најчесто, во 93%, се објавени на почетните страници од весниците и во почетните делови од дневниците како „Македонија“, „Политика“, „Актуелно“ или слично. Информации кои се однесуваат на Собранието многу поретко, во 2%, се објавени во рубриците посветени на економија и бизнис за разлика од 10% од минатиот период. Во 5%, информациите поврзани со Собранието се објавени во рубриците посветени на коментари и колумни.

Во набљудуваните медиумски содржини во октомври 2014 г. во 73% од текстовите и прилозите е наведен, а во 18% не е наведен авторот на објавената содржина во која се споменува Собранието. Тоа е за 9% повеќе отколку во претходниот период кога во 18% од информациите не беше наведен авторот.

Д. ЗАКЛУЧОЦИ:

- Медиумите во октомври 2014 г. посветија незначително внимание на дебатата и аргументите изнесени на собраниските седници.
- Собранието во октомври 2014 г. најчесто е споменувано во контекст на пошироката политичка состојба во државата, односите меѓу партиите, бојкотот на опозицијата и враќањето на пратениците на ДПА во работата на Собранието.
- Медиумите на македонски јазик значително повеќе известувале за Собранието отколку медиумите на албански јазик. Весниците како и во претходниот период значително повеќе известуваат за настани поврзани со Собранието отколку телевизиите.
- Во поголем дел од објавените содржини, кои се однесуваат на Собранието, како извор се јавуваат пратеници, но притоа најчесто само од една политичка опција, а поретко се цитирани или консултирани извори и од мнозинството и од опозицијата заедно.
- Во октомври 2014 г. во објавените содржини во кои се консултирани извори од само една политичка опција, како извори многу почесто се јавуваат пратеници од опозицијата отколку од мнозинството.
- Содржините кои се однесуваат на Собранието во најголем дел се објавувани во облик на информативни извештаи, а многу поретко имале аналитички елементи.
- Медиумите уште поретко отколку во претходниот мониторинг период консултирале граѓански организации или граѓани кога известувале за теми поврзани со Собранието.

Проектот „Собранието под лупа, засилување на политичката дебата и делиберативниот дискурс“ е финансиран од страна на Европската Унија.

Оваа публикација е изготвена со помош на Европската Унија. Содржината на публикацијата е единствена одговорност на Институт за демократија „Социетас Цивилис“ – Скопје (ИДСЦС) и на никаков начин не може да се смета дека ги одразува гледиштата на Европската Унија.